

Sæt **X** i kalenderen
15. september 2000
har Aarhus Teater
100 års jubilæum

BAG SCENEN

PÅ AARHUS TEATER

Omslagets baggrund er teatrets originale gyldenlædertapet fra 1900, som blev udskiftet i august 1995. Ælde og slid har ændret tapetets originale farver, derfor ser det nye tapet anderledes ud. Dateringen af originaltapetet kan fastlægges præcist, da man brugte aviser som grundpapir.

På omslaget ses også dragen fra teatrets gavlskids (se side 39).

VELKOMMEN I AARHUS TEATER

Inden publikum kan læne sig tilbage i teatersalens sæder og nyde en forestilling, går der måneders arbejde forud. Op til flere hundrede ansatte fordelt på ca. 30 faggrupper skal der til for at skabe helheden i en forestilling.

Bag scenen giver et indblik i processen – fra et stykke bliver udvalgt til opførelse – og til premieredagen oprinder.

En rundvisningsbrochure kan naturligvis ikke nå ud i alle kroge af et så stort teater, derfor vil der helt sikkert være områder, jobfunktioner og andet, som ikke er direkte beskrevet. Hvis du vil have det hele med, kan jeg anbefale, at udnytte teatrets tilbud om rundvisninger, og at kombinere rundvisningen med et teaterbesøg.

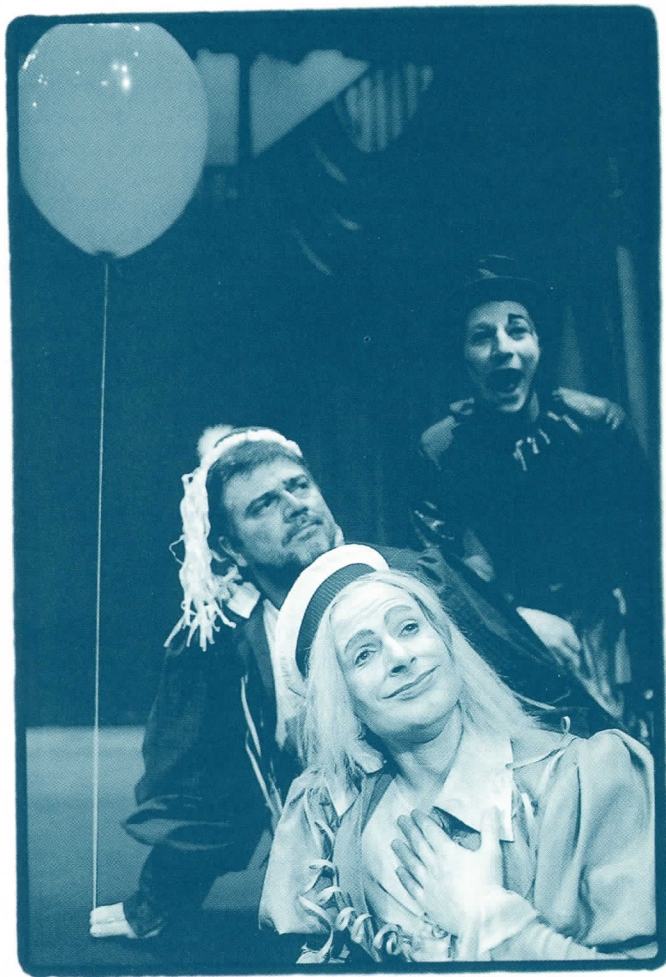
Vi håber du får glæde af brochuren. Skulle der være behov for supplerende oplysninger stiller teatrets arkiv og informationsafdeling sig gerne til rådighed.

God fornøjelse.

Palle Jul
Teaterchef

Aarhus Teaters sponsorer:

Fra "Helligtrekongersaften" 1995/96

INDHOLD

- 4/ Aarhus Teater – Danmarks største landdelsscene
- 8/ Store Scene
- 10/ Scala & Cabarets scenen
- 12/ Studio & Stiklingen
- 12/ Planlægning
- 16/ Skuespillerne
- 19/ Læseprøve
- 20/ Prøver
- 20/ Tekniske prøver
- 22/ Forestillingen spiller
- 22/ Lys & lyd
- 26/ Regi
- 26/ Sceneteknik
- 28/ Rekvisitafdelingen
- 28/ Skræddersal
- 32/ Frisør
- 32/ Snedker- & malersal
- 32/ Informations- & presseafdelingen
- 34/ Abonnements- & billetservice
- 38/ Et døgn på teatret
- 38/ Vagt & kontrollører
- 39/ Skuespillerelever ved Aarhus Teater
- 42/ Dramatikeruddannelsen
- 42/ Andre elever
- 42/ Titler på teatret
- 43/ Husdramatikere på Aarhus Teater
- 44/ Teaterchefer
- 46/ Ombygning og renovering
- 47/ Billetter til Aarhus Teater – sådan

AARHUS TEATER – DANMARKS STØRSTE LANDELSSCENE

Den østjyske landsdelsscene er opført i slutningen af 1890'erne på initiativ af en kreds af teaterinteresserede borgere i Århus. Bygningen, som er en arkitektonisk perle i jugend-stilen, blev indviet 15. september 1900 og har været fredet siden 1990. Teatret er bevaret i sin oprindelige pragt som kulturelt kraftcenter midt i Danmarks næststørste by.

Aarhus Teater er tegnet af arkitekten Hack Kampmann, manden bag flere af tidens mest markante offentlige bygninger i Århus – bl.a. Marselisborg Slot, Toldboden, Erhvervsarkivet og Århus Katedralskole. Udsmykningerne er udført af billedkunstneren Karl Hansen-Reistrup, mens Holberg-figurerne i frisen på teatrets facade er skabt af professor Hans Tegner.

Der gik 13 år før teatret fik sit første offentlige tilskud. I dag er det hovedsagligt Århus Amt og staten der dækker udgifterne til lønninger af fastansatte medarbejdere og et stort antal periodisk ansatte foran og bag kulisserne. Tilskuddet dækker teatrets egenproduktioner på 5 scener under samme tag.

Teaterloven forpligter Aarhus Teater til at spille et alsidigt repertoire af klassisk og nyt med særlig hensyntagen til dansk dramatik. Teaterchefen har det overordnede kunstneriske og økonomiske ansvar og er ansat af styrelsen, der er sammensat af lokalpolitikere samt personale ved teatret.

Aarhus Teater har et af landets største ensembler, på over 30 fastansatte skuespillere.

Teatret har egen snedker-, maler- og skræddersal samt rekvisitværksted. Lys- og lydafdelingerne er udstyret til produktion af meget høj kvalitet. Lysudstyret udvikles hele tiden, bl.a. i samarbejde med lysfirmaet Martin Professional A/S.

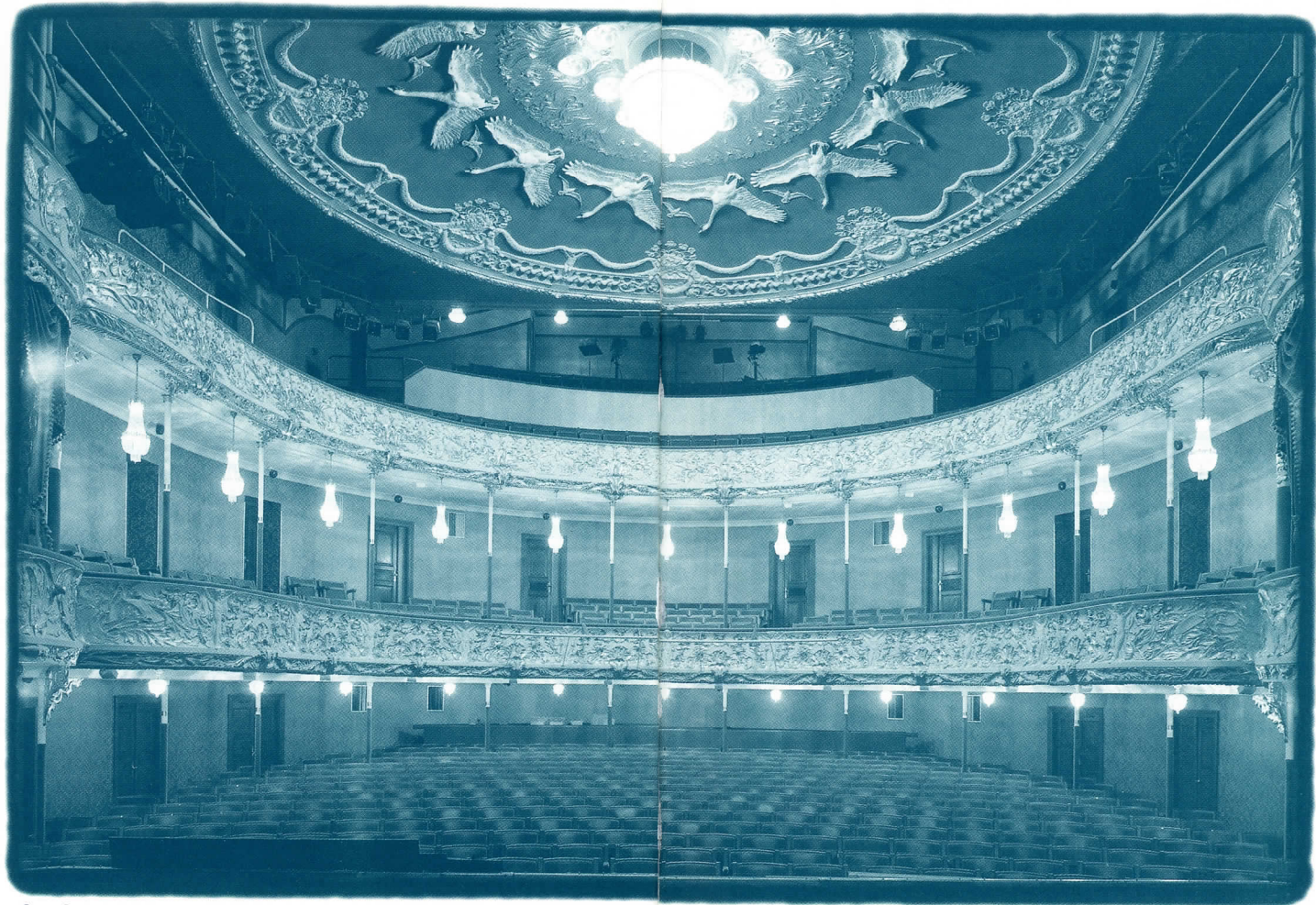
Aarhus Teaters aktivitet kan belyses med følgende nøgletal: Teatret besøges årligt af over 100.000 tilskuere. For dem spilles der 450 forestillinger fordelt på 20 produktioner, hvoraf ca. 15 er egenproduktioner.

Omsætningen er på 60 mio. kr., der gennemføres med omkring 550 jobs pr. år, hvoraf ca. 150 udføres af fastansatte.

Driften finansieres ved egenindtægter på 12 mio., samt tilskud fra Århus Amt på 25 mio. kr. og fra Kulturministeriet på 23 mio. kr.

Fordelt på hovedgrupper kan finansiering og omsætning skitseres således:

Store Scene

STORE SCENE

Store Scene, som i sommeren 1995 er ført tilbage til sit oprindelige udseende, er ramme om 5-7 årlige produktioner og har ca. 700 pladser.

Svanerne og mågerne i loftet er udført på Kählers Keramikfabrik i Næstved.

I kongesiden ses udsmykningen "skovens dyr" og i damesiden "havets dyr".

Over sceneåbningen svæver en "genius" – Thalia – skytsånden for menneskets skabende evner. Ved hendes side er to børn som holder symbolerne en fakkel (som tegn på oplysning) og et spejl (som tegn på at vise mennesket som det er).

Hele udsmykningen er lavet i jugendstil, der havde sin storhedstid i 1890-1910.

Som det står i en gammel bog om teatret; "Selve Theatrets rejsning var jo et eventyr så stort og ubegribeligt, at kommende slægter burde føle et pust heraf, når de trådte ind i Theatret".

Normalt er majestætens loge i kongesiden, (til venstre for scenen) på Aarhus Teater er den modsat – i damesiden, af hensyn til "kongeværelset", som ligger bagved. Bemærk at logerne vender ud mod salen, åbenbart var det tidligere vigtigere at blive set end at se.

Store Scene er 9,80 meter bred, højden 6,80 meter og scenedybden 11,20 meter. Forscenen er 3,10 meter og udstyret med en orkestergrav. Teatersalens areal og scenearealet har samme mål.

Det oprindelige fortæppe på Store Scene var malet af den kendte og efterspurgte teatermaler Carl Lund. Tæppet viser et dansk landskab, udsigten fra Mols over Kalø Vig til Århus.

Tæppet er for længst ude af brug, men betænksomme mennesker på Aarhus Teater har forstået, at det repræsenterede et stykke kulturhistorie, og har bevaret det.

Teaterkuppen på Store Scene

11 svaner og 11 måger flyver i krans om solen symboliseret ved lyset og den gyldne stuk omkring lampen. Loftet afsluttes af en balustrade i stuk dekoreret med store blomstervaser og laurbærkranse holdt op af vingede børn.

Motivet er hentet fra folkeeventyret. I H.C. Andersens eventyr "De vilde svaner" er der 11 fortryllede svaner, der om dagen flyver omkring i lyset, men om natten forvandles og får deres prinseskikkelse igen.

Som salens øvrige stukarbejder med planter, dyr og figurer, er de 11 svaner og 11 måger skabt efter tegninger af Karl Hansen-Reistrup og i samarbejde med bl.a. billedhuggerne Charles Lindstrøm og Elias Ølsgaard.

Da stilladset var fjernet fra teatrets facade i juli 1900, og man kunne overskue teatret i forhold til omgivelserne, gjorde bygningen indtryk af at ligge for lavt. Efter arkitekt Kampmanns anmodning henvendte byggeudvalget sig til kommunen med andragende om en sænkning af torvet.

Byrådet godkendte dette, under forudsætning af, at teatret betalte halvdelen af omkostningerne, som ialt løb op i kr. 11.000,-.

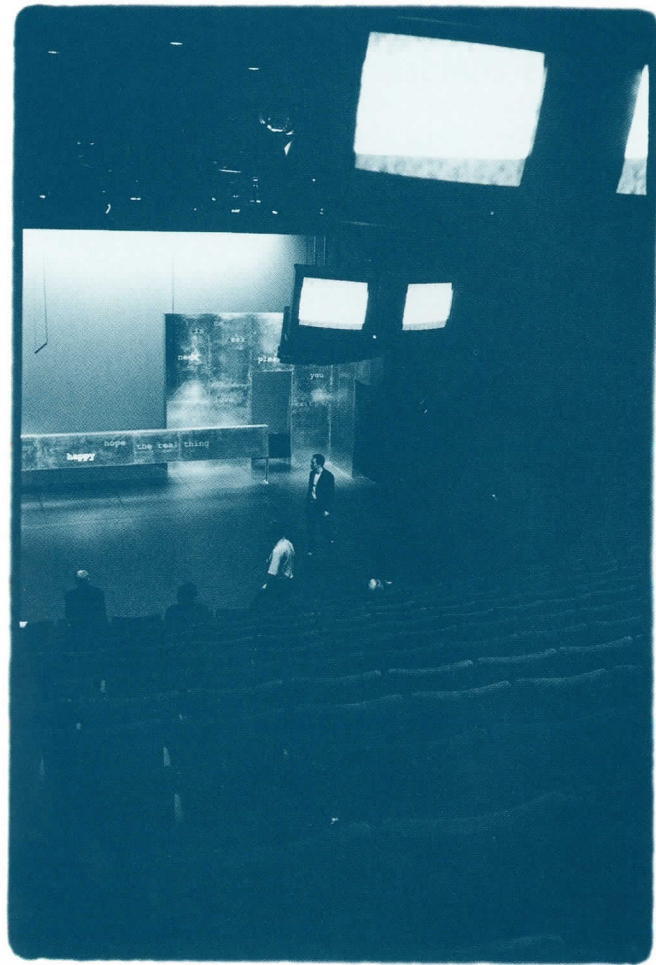
Arbejdet påbegyndtes i starten af september og lå færdigt dagen før åbningshøjtidligheden 15. september 1900.

SCALA & CABARETSCENEN

På Scala (opført 1955) er der plads til mellem 250-300 tilskuere. Scenen blev tidligere brugt som biograf og koncertsal. I forbindelse med ombygningen i 1981/82, spejlvendte man salen, loftet blev sænket, så man kunne få plads til værksteder ovenpå og Stiklingen nedenunder. Scala ligger i forlængelse af Store Scene – i teorien kan der spilles med publikum på to sider.

Cabaretsценen, som ligger i Scala-foyeren, bliver bl.a. brugt til cabaret'er, børneteater, teatersport, stand-up mm.

Scenen fungerer som serveringsteater, og har plads til mellem 80 og 100 tilskuere, alt efter hvilken forestilling der spilles.

Scala

STUDIO & STIKLINGEN

Studio & Stiklingen har begge plads til ca. 100 tilskuere. Studio var tidligere møbelmagasin. Begge scener har den fordel, at tilskuerpladserne og sceneopbygningen kan varieres som man vil have det. Til gengæld er scenerne ikke egnede til store scenskift og skiftene markeres derfor ofte ved lyssætningen.

PLANLÆGNING

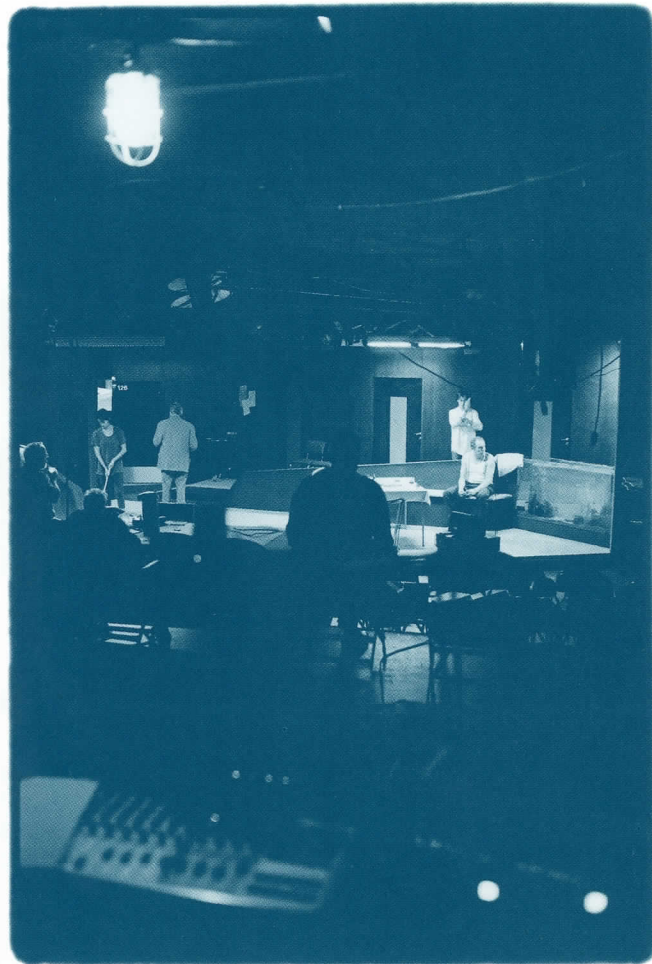
Aarhus Teaters sæsonrepertoire planlægges et til tre år før stykkerne kan præsenteres for publikum. Når teatersæsonen starter i september, er teaterledelsen forlængst igang med at planlægge næste års sæson. Dramaturgiatet og repertoire-rådet har allerede længe arbejdet med at finde stykker, som kan passe til teatrets repertoire. Det kan være et nyt dansk stykke, skrevet af en dramatiker direkte til Aarhus Teater, et udenlandsk stykke, som skal oversættes eller et klassisk stykke som skal bearbejdes til nutidige forhold.

Når et stykke føjes ind i sæsonens repertoire engageres de centrale personer i forestillingens tilblivelse.

Instruktøren, som har det kunstneriske ansvar og står for stykkets iscenesættelse, har et tæt samarbejde med scenografen, der udarbejder skitser og modeller af scenebilledet, og en evt. kostumedesigner.

Måske skal der også engageres en komponist eller kapelmester til at lede den musikalske indstudering og en koreograf til iscenesættelse af dansenumre.

Når manuskriptet foreligger skal rollerne besættes – primært med skuespillere fra teatrets eget ensemble og af og til suppleret med gæsteskuespillere, statistere, sangere og dansere.

Studio

Dekorationsaflevering

SKUESPILLERNE

Når vi går i teatret, er det skuespillerne vi møder. Det er deres præstationer på scenen som gør teatret levende. Selv om mange andre er med i arbejdet – og på mange måder er lige så vigtige som skuespilleren, er det skuespillerens arbejde teatret er bygget op omkring.

Skuespillere må dygtiggøre sig og holde sig i form hele karrieren. Skuespillerens stemme er meget vigtig, den skal være kraftig og udtryksfuld, og kunne tåle at blive brugt. Med stemmøvelser og sangundervisning plejes stemmen.

Skuespillere er enten ansat på kontrakt, som kan løbe fra et til fem år, eller arbejder free-lance, og skal som sådan hele tiden sælge sig selv, til de enkelte produktioner.

Aarhus Teater har et fast ensemble på over 30 skuespillere, som hver medvirker i tre til fire forestillinger om året.

Skuespillerens arbejdstid på teatret starter kl. 12.00 med prøver. Prøverne slutter kl. 16.00 eller kl. 18.00, afhængig af om skuespilleren er med i en forestilling om aftenen.

Teaterchefen og dramaturgiatet fordeler rollerne til skuespillerne, der, som en del af et fast ensemble, kan komme ud for meget forskellige opgaver: Store musicals, intim, absurd, naturalistisk, moderne og klassisk teater.

Rollerne fordeles efter den enkelte skuespillers karakter, erfaring, alder og køn – eller hvad der kan videreudvikle den enkelte skuespiller.

Koreografen instruerer danserne

Læseprøve

Fra "Kunst – eller manden der ikke kunne elske" 1995/96

LÆSEPRØVE

Læseprøven er den første "rigtige" arbejdsdag på en produktion. Her samles hele produktionsholdet, og gennemgår stykket. Skuespilleren har fået manuskriptet ca. 14 dage før.

Instruktøren fortæller om sine idéer og intentioner med stykket. Scenografen gennemgår en scenografimodel og kostumetegningerne fremvises af kostumieren. Stykket læses igennem, alle læser deres egne replikker op.

I de første par uger bruges manuskripterne flittigt af spillerne, mens det grundlæggende arrangement af bevægelser lægges scene for scene, og enkelte replikker evt. ændres. Eventuelle sange og danse indstudies til forestillingen.

Efter nogle uger kan skuespillerne teksten så meget udenad, at de kan lægge manuskriptet, og i stedet få hjælp af suffløren i den videre indlæring af rollen.

PRØVER

Prøveperioden strækker sig normalt over 6-8 uger, for musicals dog 8-10 uger. Sammen med instruktøren går skuespillerne på opdagelse i stykket, og langsomt tager personerne og handlingen form.

Timing og karaktertegnning bliver til stadighed vigtigere jo tættere man kommer premieren. I starten af prøveforløbet markeres scenografien med tape på gulvet i prøvesalene, og rekvisitter markeres med erstatninger. Men efterhånden som værkstederne får tingene færdige, introduceres flere og flere rekvisitter og møbler under prøverne. Eventuelle sang- og dansenumre indøves separat, og indsættes i helheden.

Musik leveres på dette tidspunkt af en pianist: en repetitør.

Under prøveforløbet skal skuespillerne på skræddersalen og til frisøren for at prøve kostumer, parykker og sminke.

I slutningen af prøveforløbet forlader man prøvesalene og arbejder på scenen, i scenografien.

TEKNISKE PRØVER

I de sidste uger af prøveforløbet, når prøverne flyttes på scenerne, tager de tekniske prøver fart. Dekorationsskift på Store Scene kan involvere drejescene, snoreloft eller gulv-elevator. Alle tekniske skift styres af forestillingslederen fra en kontrolpost i sidekulissen. Efterhånden som teknikken kommer på plads, prøves forestillingen igennem i fuld kostumering og maskering (*kost & mask*), og med alle tekniske skift. Under en af de sidste gennemspilninger fotograferes til program, udhængsskabe og pressemateriale.

Danseprøve

Ved frisøren

FORESTILLINGEN SPILLER

Efter to til tre forpremierer, hvor skuespillere og instruktør har mulighed for at afprøve stykket overfor et publikum, kommer endelig premieren.

Som altid møder skuespillerne i god tid (det kan tage op til to timer at komme i kostume, sminke sig og varme op). Alle der arbejder på produktionen er spændte; og når premieren er vel overstået holdes som regel en fortjent sammenkomst for at fejre den nye produktion. En forestilling spiller oftest 5-7 uger. Det er normalt at skuespillerne møder til læseprøve på et nyt stykke allerede et par dage efter premieren, således at de prøver på det nye stykke om dagen, mens de spiller forestilling om aftenen.

Det hele kan begynde forfra ...

LYS & LYD

Både lys- og lydafdelingen starter arbejdet på en forestilling så snart dekorationsaflevering og læseprøve har fundet sted.

Lysdesigneren har ansvaret for forestillingens lysssætning. Alle lysskift kodes ind i det computerstyrede lysanlæg. I de sidste uger op til premieren arbejdes ofte i døgndrift p.g.a. stort tidspres – til forestillingerne kan der være flere hundrede projektører og scannere (programmerbare robotlamper) for at opnå det rigtige lysdesign.

Lysdesigneren arbejder tæt sammen med forestillingens instruktør og scenograf.

Lyddesigneren har ansvaret for forestillingens lydside – herunder produktion af lydindslag. En stor del af arbejdet foregår i teatrets lydstudie, hvor der produceres lyd-effekter og musikindslag, til den aktuelle forestilling.

Ved musicals, hvor det ofte drejer sig om – ved hjælp af

Lydstudiet

mikrofonteknik – at skabe lydmæssig balance mellem orkester og solister, arbejder lyddesigneren tæt sammen med forestillingens kapelmester og instruktør.

REGI

Der er tilknyttet mindst én regissør/forestillingsleder til hver produktion.

Forestillingslederen er under prøveforløbet ansvarlig for afvikling af prøver, formidling og koordinering af kostume- og frisørprøver. Indkaldelse af påklædere, statister m.fl. samt koordinering af og ændringer i prøveforløbet.

Forestillingslederen udarbejder i samarbejde med instruktøren daglige prøvelister.

Efter premieren – når instruktøren har afleveret forestillingen – har forestillingslederen ansvaret for afviklingen og rapporteringspligt i forbindelse med tekniske og kunstneriske afvigelser.

Forestillingslederen sikrer, at alle medvirkende er til stede ved prøver og forestillinger.

SCENETEKNIK

Sceneteknikernes opgave er dels, at afvikle forestillinger i samarbejde med regissører/forestillingsledere, dels at samle, opsætte, bygge og nedtage kulisser, dekorationer og scenetæpper i forbindelse med prøver og forestillinger. Desuden at foretage de fornødne reparationer, at sørge for renholdelse af scenerne og vedligeholdelse af scenetekniske funktioner.

Afdelingen ledes af scenemesteren, som også er ansvarlig for snedkerværkstedet.

Scenemodel måles op.

Sceneopbygning efter model.

REKVISITAFDELINGEN

Rekvisitafdelingen i kælderen sørger for rekvisitter til samtlige scener. Ud over at holde styr på et stort lager af løsøre, opfinder og fremstiller de selv en stor del af forestillingernes rekvisitter i samarbejde med scenograf og instruktør. Møbler og rekvisitter der ikke haves på lager, findes og indkøbes af afdelingen. Desuden er det afdelingens ansvar at sørge for ombetrækning af møbler, fremstilling af gardiner o.lign.

SKRÆDDERSAL

Skræddersalen omfatter en herre- og dameafdeling. Kostumer fremstilles efter scenografens eller kostumedesignerens tegninger. Afdelingen står for indkøb af stof, sko, hatte og andet tilbehør.

Til en stor opsætning, kan det tage flere måneder at klippe, sy, indfarve og tilpasse det store antal kostumer.

Der stilles store krav til kvaliteten da kostumerne udsættes for meget stor belastning under en forestilling; hurtige skift, ensidigt slid m.m. og skal derfor være holdbare.

I spilleperioden bruges der hver dag tid på at vedligeholde kostumerne.

Teatrets påklædere sørger for, at kostumerne sendes til vask og reparation. Påklæderne er ansvarlige for at skuespilernes kostumer altid er klar til aftenens forestilling.

På kostumeloftet findes mellem 10.000-12.000 kostumer, som så vidt muligt genbruges.

Der hænger 77 prismelysekroner rundt på teatret, hvoraf de 30 hænger i salen ved Store Scene. Alle prismelysekroner nedtages én gang om året, bliver vaskede, skyllede og lagt til tørre i savsmuld, for at kunne skinne når den nye sæson starter.

Kostumetegninger

Parykken prøves hos frisøren

FRISØR

Frisørsalonens opgaver er at sætte, farve og klippe hår, samt ordne parykker på skuespillere og statister.

Desuden er frisørerne behjælpelige med make-up og vejledning i sminkeeffekter.

Salonen indkøber special make-up og står for anskaffelse og vedligeholdelse af parykker.

Der er altid mindst én frisør på arbejde før og under forestillingen til hjælp ved special make-up og sætte hår.

SNEDKER- & MALERSAL

Ud fra scenografens tegninger og modeller fremstilles dekorationer og scenetæpper på teatrets egne værksteder.

Arbejdet til en forestilling går igang ca. 12 uger inden en premiere.

Snedkerværkstedet udfører kulisser, større rekvisitter, møbler og ophæng til scenetæpper samt reparationer heraf.

På malersalen udføres alt malerarbejde og udskæring af dekorationsfigurer i forbindelse med forestillingerne. Fremstilling af masker, maling af scenegulv, stofpatinering mv. indgår også i malersalens opgaver. Brugte scenetæpper overmales og bruges i kommende forestillinger.

INFORMATIONS- & PRESSEAFDELINGEN

Informationsafdelingen har til opgave at skabe størst mulig interesse for teatret og dets virksomhed, og yde service overfor offentligheden.

Afdelingen er ansvarlig for såvel servicering af pressen som den samlede markedsføring – herunder annoncering, kampagner, publikumsarrangementer, sponsorering samt fremstilling af sæsonbrochure, programmer, plakater, brochu-

Planlægning i informationsafdelingen

rer og salgsmateriale i øvrigt. Desuden står afdelingen for udsmykning og ophængning i og udenfor huset.

Informationsafdelingen fungerer samtidig som bindeled til teaterkontakter på skoler og arbejdspladser og andre samarbejdspartnere, ligesom rundvisninger, foredrag mm. planlægges og koordineres her.

ABONNEMENTS- OG BILLETSERVICE

Abonnement -og billetservice – i daglig tale kaldet billetservice – ligger ved indgangen til Scala.

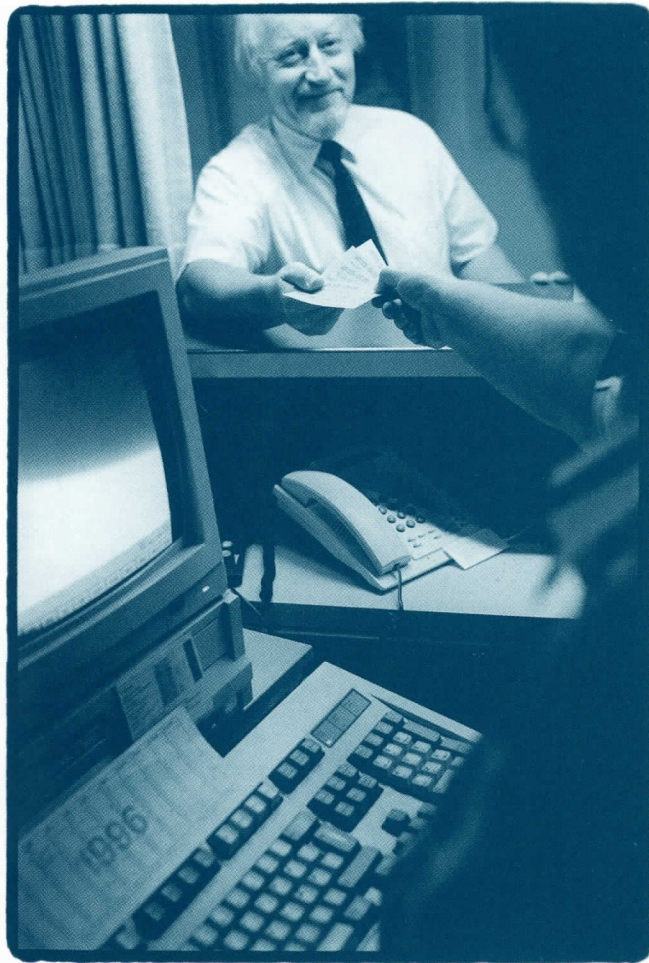
Billetservice varetager, udover billetsalg, alt salg af plakater, programmer, t-shirts, slik, postkort og andet materiale.

Teatret er tilsluttet det landsdækkende billetsystem BILLETNET og sælger dermed også billetter til en række andre teatre, til koncerter og andre kulturbegivenheder landet over.

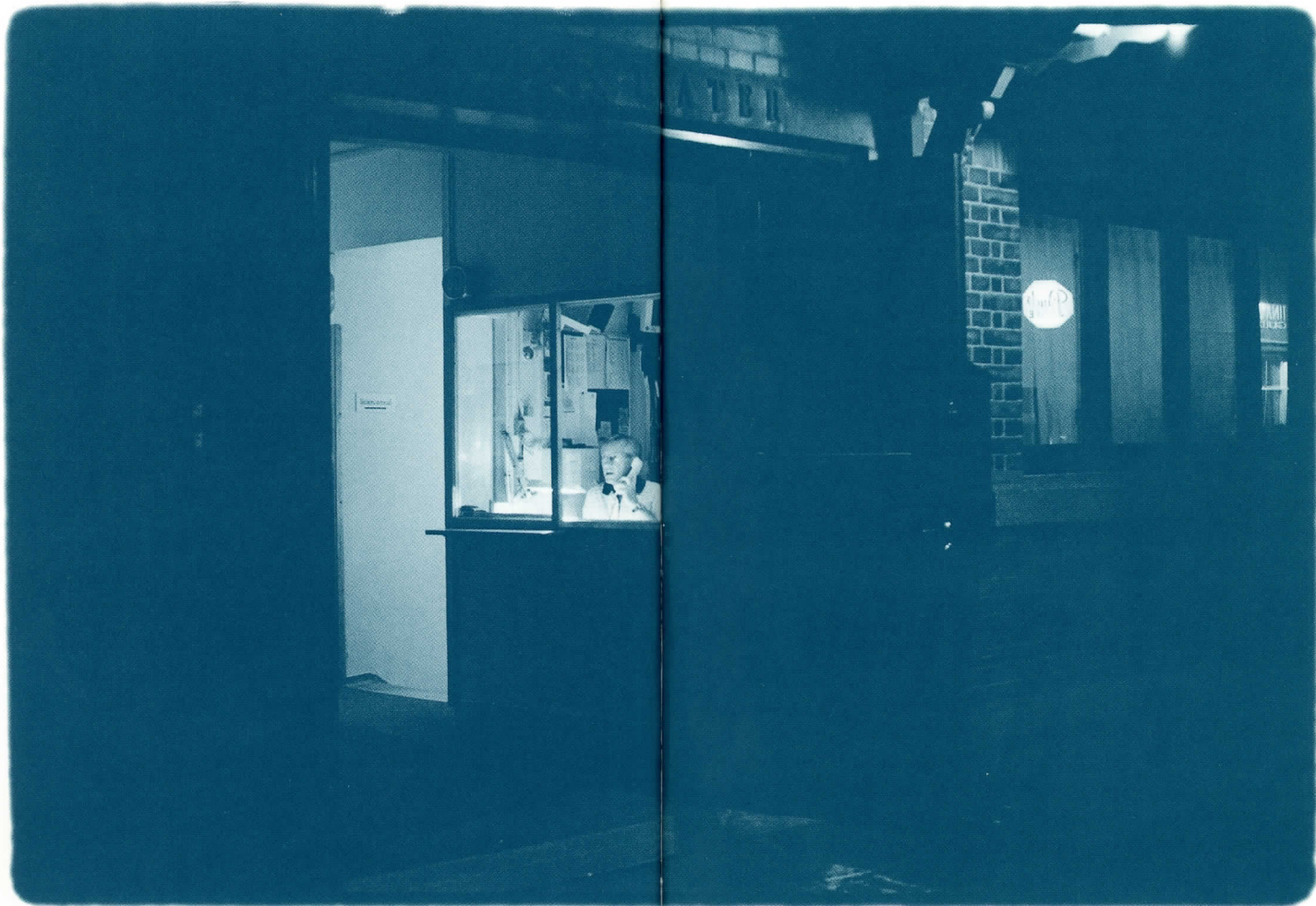
Billetservice udfærdiger ugentlige repertoirelister og bistår i øvrigt informationsafdelingen i planlægningen af kampagner, daglig annoncering og i den løbende kontakt med teaterkontakter på skoler, arbejdspladser mv.

Trekantfrisen på facaden fik Hack Kampmann malet på kakler af Karl Hansen-Reistrup efter Holberg-illustratoren Hans Tegnens forlæg.

Frisen som viser figurerne fra Ludvig Holbergs komedie "Mascarade", er fremstillet på Kählers Keramik fabrik i Næstved til teatrets indvielse 15. september 1900.

Billetsalg

Vagten; et af teatrets omdrejningspunkter.

ET DØGN PÅ TEATRET

Aarhus Teater er et livligt hus, der ofte er i gang fra tidlig morgen til langt over midnat. Det skyldes først og fremmest, at alle faggrupper er afhængige af hinanden og derfor må tilrettelægge arbejdstiderne efter hinanden.

Når teatret spiller om aftenen og der prøves på de kommende premierer kan en dag på teatret se således ud:

- Kl. 06.45: Vagtmesteren åbner huset og lukker rengøringspersonalet ind.
- Kl. 08.00: Sceneteknikerne og håndværkere møder.
- Kl. 09.00: Administrativt personale, herunder informationsmedarbejdere møder.
- Kl. 10.00: Abonnementkontoret åbner.
- Kl. 12.00: Prøverne starter.
- Kl. 13.30: Billetkontoret åbner.
- Kl. 16.00: Prøverne slutter.
- Kl. 18.00: Skuespillere, påklædere, frisører og teknikere møder.
- Kl. 19.30: Vi spiller forestilling.
- Kl. 01.00: Vagtmesteren slukker og lukker.

VAGT & KONTROLLØRER

Vagtmesteren på teatret har til opgave, dels at overvåge sceneindgangen i Skolegade, og dels betjene teatrets omstillingsbord, samt overvågning af brandmeldingssystemet. Eksterne som interne beskeder fordeles fra vagten, der også er base for teatrets bud.

Kontrollørerne på Aarhus Teater sørger for at billettere og hjælpe publikum til rette, overvåge at reglerne for bl.a. rygning overholdes, samt indsamle evt. glemte effekter.

Kontrollørerne er underlagt brandvæsenet og skal i tilfælde af brand sørge for, at publikum kommer ud af teatret.

SKUESPILLERELEVER VED AARHUS TEATER

Skuespillerskolen ved Aarhus Teater er selvstyrende med teaterchefen som øverste ansvarlig og rektor som daglig leder. Skolen har selvstændigt budget, men fælles administration med teatret.

Skolen har egen sekretær, regissør og prøvelokaler.

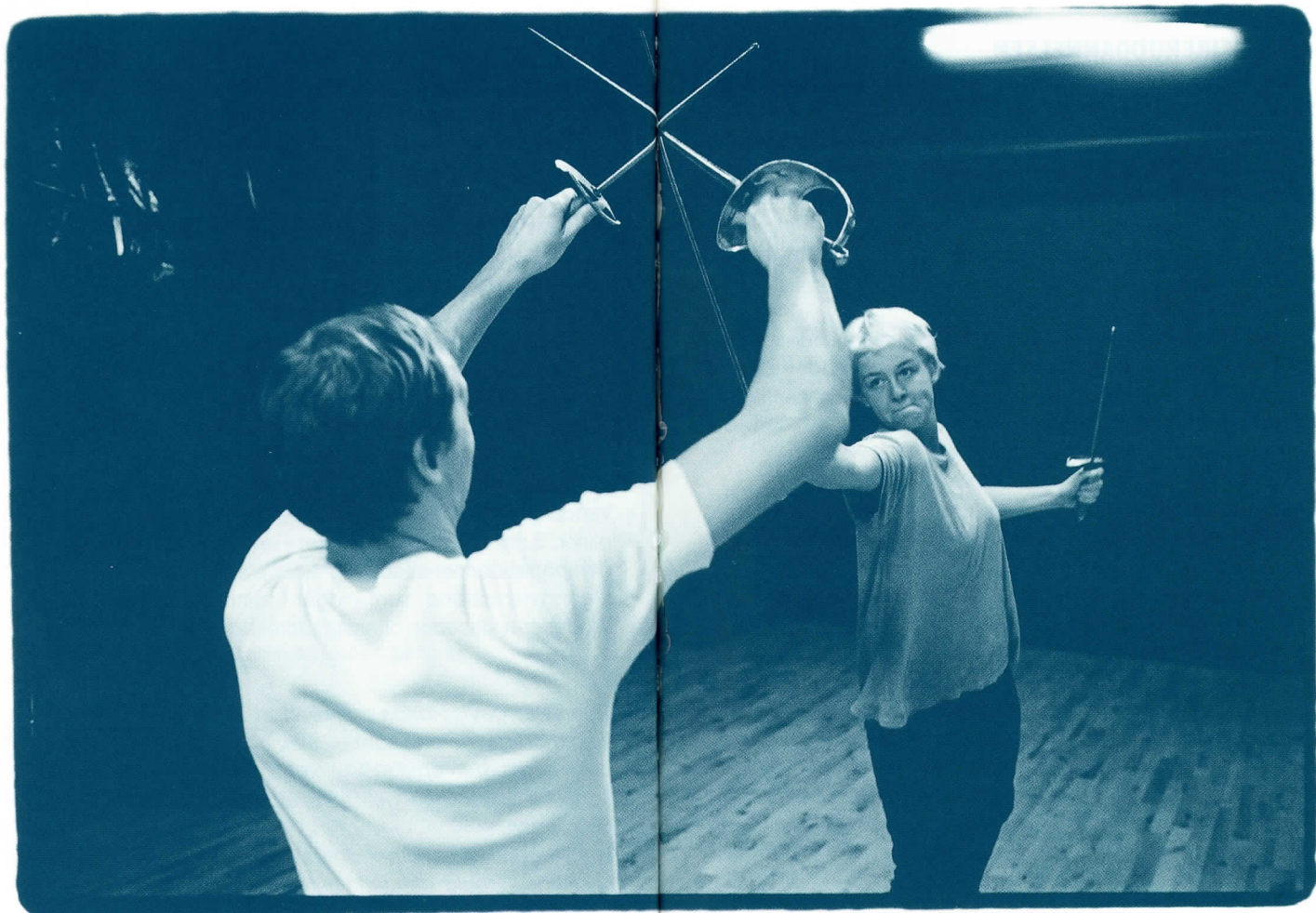
Lærerne ansættes af rektor, og der gøres bl.a. brug af teatrets skuespillere som undervisere.

På skolen optages der hvert år 8 elever, ud af et ansøgerfelt på ca. 500, ved en tre-delt optagelsesprøve.

Uddannelsen er fire-årig og eleverne opøves i bredt anvendelige færdigheder indenfor alle teatrets genrer og discipliner. 3.års eleverne medvirker i en af teatrets forestillinger i den pågældende sæson, og 4.års eleverne laver deres egen afgangsforestilling, som indgår i teatrets repertoire. Skolen producerer desuden offentlige forestillinger.

Øverst er gavlspidsen markeret af et mærkeligt uhyre, en vinget drage, udført i kobber. Den har i tidens løb vakt en del postyr, idet man opfattede den som et modstykke til kirkens åndelige betydning – det siges, at arkitekten ikke brød sig om Biskoppen.

Dragen må nok betragtes som vogter af bygningens kostelige indhold – teaterkunstens skatte.

Fægteundervisning af elever

DRAMATIKERUDDANNELSEN

Dramatikeruddannelsen, som har lokaler på Aarhus Teater, er startet som et forsøg under kulturministeriet.

Der er 6 elever på uddannelsen. Hver elev har tilknyttet en personlig vejleder som "sparringspartner" udover den fælles undervisning. I løbet af uddannelsen laves "readings" af elevernes tekster. Tekster af eleverne samles og opføres af skuespillere for et publikum.

ANDRE ELEVER

Udover disse to skoler har teatret andre elever i kortere perioder bl.a. fra teatertekniker-uddannelsen, skrædder-elever, elever fra Den Frie uddannelse samt erhvervs-praktikanter fra folkeskolens afgangsklasser.

TITLER PÅ TEATRET

Oversigt over de mest almindelige stillingstitler på et teater

<i>Dramatiker:</i>	Skuespilforfatter.
<i>Dramaturg:</i>	Har teoretisk kendskab til teater og skuespil.
<i>Instruktør/ iscenesætter:</i>	Skaber og former forestillingens udtryk og indhold, instruerer skuespillerne, samt integrerer scenografens og kapelmesterens arbejde.
<i>Kapelmester:</i>	Arrangerer musikken i forestillingen.
<i>Komponist:</i>	Skaber musikken til en forestilling.
<i>Koreograf:</i>	Laver danse & dansetrin til forestillingerne (koreografi).
<i>Kostumier:</i>	Designer forestillingens kostumer.

Regissør/

forestillingsleder: Har ansvaret for afviklingen af forestillingen.

Rekvisitør: Fremskaffer de nødvendige rekvisitter til en forestilling

Repetitør: Musiker, der indøver sang- & dansepartierne med skuespillere, kor & dansere.

Scenograf: Skaber sceneopbygningen – scenografien – på en forestilling. Scenografen laver en nøjagtig model, som alle dekora-
tionsdele laves efter.

Statist: Spiller småroller – for det meste uden replikker.

Sufflør: Følger stykket og er klar til give stikord, hvis en skuespiller går i stå eller glemmer en replik.

HUSDAMATIKERE PÅ AARHUS TEATER 1973 – 1996

Som noget enestående i dansk teater, har Aarhus Teater ansat husdramatikere med henblik på at styrke den danske dramatik.

Jørgen Ljungdal	1973/74 – 1976/77
Steen Kaalø	1977/78 – 1979/80
Vita Andersen	1980/81 – 1981/82
Svend Åge Madsen	1982/83 – 1985/86
Jens Smærup Sørensen	1986/87 – 1989/90
Henning Mortensen	1990/91 – 1991/92
Astrid Saalbach	1992/93 – 1993/94
Line Knutzon	1994/95 – 1995/96

I 1898 stillede byrådet trekantsgrunden, ud mod Bispetorv, gratis til rådighed for Aarhus Nye Theater, dog med den klausul, at der i det nye teaterhus kun måtte opføres skuespil, opera og ballet. Skulle bygningen gå hen og blive misbrugt til f.eks. varieté-forestillinger eller andet af samme slags ville byens råd kræve grunden betalt med kr. 75.000,-.

TEATERCHEFER PÅ AARHUS TEATER

Benjamin Pedersen	1900 – 1908
Jacob Jacobsen	1908 – 1913
Aage Garde	1913 – 1923
Erik Henning Jensen	1923 – 1954
Poul Petersen	1954 – 1963
Allan Fredericia	1963 – 1964
Edwin Tiemroth	1964 – 1973
Henrik Bering Liisberg	1973 – 1979
Jacob Kielland	1979 – 1987
Palle Jul Jørgensen	1987 –

Theatercaféen blev ved bygningen af teatret indrettet ved hjælp af et lån på kr. 35.000,-, som Østjydske Bryggerier ydede.

Karl Hansen-Reistrup havde dekoreret en fantastisk frise med vilde dyr i caféen.

Aarhus Theatercafé blev ved årsskiftet 1947/48 lukket og revet ned, for at give den nødvendige plads, for et teater i stadig udvikling.

Fra "Det eftersøgte barn" 1995/96

Fra "Det velsignede barn" 1995/96

OMBYGNING OG RENOVERING

I 1990 startede et omfattende renoverings- og ombygningsprogram med henblik på at føre teatret tilbage til sit oprindelige udseende fra århundredeskiftet, samt føre sceneteknikken og andre faciliteter op til den standart, der kræves idag.

Programmet startede med en restaurering af teatrets smukke facade og skifertag. I 1995 fulgte så istandsættelsen af Store Scenes teatersal. I 1996 gælder det prøvesale og foyer ved Store Scene og i 1997 kommer turen til Store Scenes sceneteknik.

De planlagte projekter forventes afsluttet i 1999. Det er dog helt sikkert, at arbejdet er afsluttet fredag den 15. september år 2000. Den dag fylder teatret nemlig 100 år.

I de syv høje foyervinduer, i indgangsdørene, i trappedørene og i de små facadevinduer kan man se smukke blomsterarrangementer i stærke farver – formet af glasmosaikker i tidens jugendstil.

I balkondøren i det midterste foyervindue sidder mellem blomster en prægtig ugle med udslåede vinger – visdommens symbol og den græske gudinde Pallas Athenes fugl. Uglen er tillige symbolet på kunst og videnskab.

Glasmalerierne er udført af glarmester P.M. Sørensen, Aarhus – efter idé og udkast af Hack Kampmann og Karl Hansen-Reistrup.

BILLETTER TIL AARHUS TEATER – SÅDAN

Der er flere muligheder når du skal købe billetter til teatret.

Med et teaterabonnement kan du i ro og mag planlægge hvor, hvornår og hvad du ønsker at se. Det betaler sig ikke kun økonomisk, det er også den sikreste vej til de bedste pladser. Det eneste der kræves for at opnå abonnementsfordelene er, at der bestilles billetter til mindst tre forestillinger.

Jo før du bestiller – jo bedre chancer er der for, at dine ønsker opfyldes. Og der kan selvfølgelig altid føjes flere forestillinger til de allerede bestilte.

Er I en gruppe – mindst 15 personer – kan I allerede fra maj måned reservere billetter til hele sæsonen, der kan dog ikke opnås grupperabat på premiereaftener og fredage.

Unge, som endnu ikke er fyldt 25 år, og ældre, som er fyldt 65 år, kan opnå rabat på løssalgsbilletter. Ældrerabatten gælder dog kun mandage, tirsdage og onsdage. Husk legitimation ved billetkøbet.

Løssalg til alle forestillingerne starter én måned inden premiere dagen. Aarhus Teaters abonnement- & billetservice er altid klar med råd og vejledning.

Abonnementsservice:

89 33 26 07, man. - fredag kl. 10.00 -16.00

Billetservice:

89 33 26 22, man. – fredag kl. 13.30 - 19.30,

lørdage kl. 12.00 - 16.00

Fax: 8933 2630

Sminke lægges før forestillingen.

Bag scenen er udgivet af Aarhus Teaters Informationsafdeling.

Redaktionen er afsluttet den 22. august 1996.

Redaktion: Agnete Krogh i samarbejde Vibeke Otto og huset afdelinger.

Ansvarshavende: Markedsføringschef Leif Due.

Grafisk design og produktion: Smidstrup Grafisk Bureau

Foto: Jan Jul

Tryk: C.C. Print.

Oplag. 5.000

Salgspris: 5 kr.

Ved rundvisninger er **Bag scenen** gratis

Aarhus Teater har offentlige rundvisninger den første og tredje lørdag i hver måned. I tilfælde af helligdage flyttes rundvisningen til den efterfølgende lørdag. Turen starter ved billetkontoret kl. 9.30 og varer ca. 1 ½ time. Entreen er 15,- kr. Større grupper kan træffe aftale om rundvisninger ved henvendelse til informationsafdelingen på tlf. 89 33 23 80.